

ĐỒNG CHÍ HOÀNG QUỐC VIỆT

VỚI CÁCH MẠNG VIỆT NAM VÀ QUÊ HƯƠNG BẮC NINH

GS, TS TẠ NGỌC TÂN

Ủy viên Trung ương Đảng,

Giám đốc Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

Toàn cảnh Hội thảo khoa học “Đồng chí Hoàng Quốc Việt với cách mạng Việt Nam và quê hương Bắc Ninh”

Dồng chí Hoàng Quốc Việt tên khai sinh là Hạ Bá Cang (thường gọi là Sáu Cang), sinh ngày 28-5-1905 trong một gia đình dân nghèo ở làng Đáp Cầu, tổng Đỗ Xã, huyện Võ Giàng, tỉnh Bắc Ninh, nay là phường Đáp Cầu, thành phố Bắc Ninh, tỉnh Bắc Ninh.

Với 87 tuổi đời, gần 70 năm hoạt động cách mạng liên tục (1928-1992), đồng chí được phân công giữ nhiều trọng trách quan trọng của Đảng, Nhà nước và các đoàn thể, như: Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương

lâm thời Đảng Cộng sản Việt Nam, Bí thư Xứ ủy Bắc Kỳ, Ủy viên Thường vụ Trung ương Đảng Cộng sản Đông Dương, Ủy viên Bộ Chính trị Ban Chấp hành Trung ương Đảng Lao động Việt Nam, Trưởng ban Dân vận Trung ương, Chủ tịch Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam, Ủy viên Thường vụ Liên hiệp Công đoàn thế giới, Viện trưởng Viện Kiểm sát nhân dân tối cao, Chủ tịch Đoàn Chủ tịch Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam. Đồng chí là đại biểu Quốc hội từ khóa II đến khóa VII...

Trên mọi cương vị công tác, đồng chí luôn thể hiện là người cán bộ lãnh đạo mẫu mực, tuyệt đối trung thành với sự nghiệp cách mạng của Đảng, hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ được giao, có đạo đức trong sáng, chân thành, khiêm tốn, giản dị, yêu thương đồng chí, đồng bào.

Do công lao to lớn đối với cách mạng, đồng chí vinh dự được Đảng, Nhà nước trao tặng Huân chương Sao Vàng và nhiều huân, huy chương cao quý khác.

1. Hoàng Quốc Việt - người cộng sản trung kiên của Đảng

Đồng chí Hoàng Quốc Việt thuộc lớp công nhân công nghiệp đầu tiên ở nước ta, lớp cán bộ sáng lập Đảng Cộng sản Việt Nam, nhà lãnh đạo tiền bối tiêu biểu của Đảng và cách mạng Việt Nam.

Sớm chịu ảnh hưởng của phong trào yêu nước những năm 1925-1926, ở lứa tuổi 20 tràn đầy nhiệt huyết, Hoàng Quốc Việt vào học Trường Kỹ nghệ Thực hành Hải Phòng và tích cực tham gia phong trào bãi khoá, biểu tình phản đối chính quyền thực dân, đòi thả nhà yêu nước Phan Bội Châu, để tang Phan Chu Trinh. Bị chính quyền thực dân đuổi học, Hoàng Quốc Việt lên mỏ Phấn Mẽ (Thái Nguyên) xin làm thợ nề, rồi sau đó về làm thợ sửa chữa máy ở mỏ than Mạo Khê (Quảng Yên) và Nhà máy cơ khí Carông (Hải Phòng). Năm 1928, Hoàng Quốc Việt tham gia Hội Việt Nam Cách mạng Thanh niên do lãnh tụ Nguyễn Ái Quốc sáng lập và hoạt động tích cực trong các phong trào của Hội. Năm 1929, Hoàng Quốc Việt được kết nạp vào Đông Dương Cộng sản Đảng và được tổ chức cử vào Nam Kỳ hoạt động, tuyên truyền, mở rộng ảnh hưởng của Đảng. Bằng hoạt động tích cực, các đồng chí Ngô Gia Tự, Hoàng Quốc Việt, Lê Văn Lương... đã gây dựng được một số chi bộ Đảng ở Nam Kỳ, tổ chức các cuộc đấu tranh của công nhân ở Sài Gòn, Phú Riềng, Dầu Tiếng, của nông dân ở Mỹ Tho, Tân An... góp phần thúc đẩy phong trào cách mạng ở Nam Kỳ phát triển.

Năm 1930, Hoàng Quốc Việt gia nhập Đảng Cộng sản Việt Nam, được bầu làm Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương lâm thời của Đảng. Tháng 5-1930, đồng chí bị thực dân Pháp bắt, giam ở nhà tù Hải Phòng, Hòa Lò rồi đày đi Côn Đảo. Trải qua các nhà tù thực dân, ném trại đủ mọi cực hình tra tấn dã man của kẻ thù, đồng chí luôn tâm niệm một điều: Mỗi trận tra tấn của kẻ thù thực sự là một cuộc chiến đấu, đấu trí, đấu lực, người cộng sản phải vững tin vượt qua và chiến thắng, phải biến nhà tù đế quốc thành trường học cách mạng, môi trường rèn luyện ý chí cho mình. Năm 1936, với thắng lợi của Mặt trận Bình dân Pháp, Chính phủ cánh tả ở Pháp đã ban bố một số quyền tự do dân chủ cho nhân dân Đông Dương, đồng chí được trả tự do, nhưng bị quản thúc ở quê nhà (Đáp Cầu, Bắc Ninh). Đầu năm 1937, đồng chí trốn ra Hà Nội cùng với Lương Khánh Thiện, Đặng Xuân Khu, Tô Hiệu, Hoàng Văn Thủ và một số đồng chí khác tham gia khôi phục tổ chức Đảng và các tổ chức cách mạng ở Bắc Kỳ, phát động đấu tranh đòi các quyền tự do dân chủ, đặc biệt là đẩy mạnh hoạt động báo chí công khai của Đảng.

Cuối năm 1937, Hoàng Quốc Việt được cử làm Bí thư Xứ ủy Bắc Kỳ. Năm 1938, Hoàng Quốc Việt về hoạt động ở Bắc Ninh, Bắc Giang chấp nổi xây dựng cơ sở cách mạng, tổ chức hoạt động công khai, đấu tranh đòi các quyền dân sinh, dân chủ... Năm 1941, đồng chí tham dự Hội nghị Trung ương lần thứ 8 do Nguyễn Ái Quốc chủ trì, được cử vào Ban Chấp hành Trung ương và được bầu làm Ủy viên Thường vụ Trung ương. Sau Hội nghị, đồng chí tích cực tham gia truyền đạt Nghị quyết, xây dựng, kiện toàn tổ chức Đảng và thực hiện công tác vận động quần chúng tại các địa phương, như Hà Nội, Bắc Ninh, Hưng Yên, Nam Định, Thái Bình, Ninh Bình..., chuẩn bị mọi điều kiện cho khởi nghĩa giành chính quyền trong Cách mạng Tháng Tám, 1945.

Tháng 8 - 1945, với tư cách là đặc phái viên của Đảng và Tổng bộ Việt Minh, đồng chí Hoàng

Quốc Việt được phái vào Nam hoạt động. Đồng chí đã truyền đạt ý kiến của Chủ tịch Hồ Chí Minh và Trung ương đến lãnh đạo các địa phương về chính sách của Đảng, của Mặt trận Việt Minh một cách kịp thời, đầy đủ. Trong bối cảnh phức tạp của tình hình Nam Bộ, đồng chí Hoàng Quốc Việt đã cùng với Xứ ủy và Ủy ban hành chính Nam Bộ giải quyết hàng loạt công việc cấp bách, xây dựng củng cố lực lượng, tăng cường khối đại đoàn kết toàn dân.

2. Đồng chí Hoàng Quốc Việt - nhà lãnh đạo tài năng của cách mạng Việt Nam

Từ sau khi Nhà nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa ra đời, đầu năm 1946, đồng chí Hoàng Quốc Việt được Trung ương Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh triệu tập ra Bắc, giao nhiệm vụ phụ trách công tác dân vận, mặt trận và công đoàn. Là Ủy viên Thường vụ Trung ương Đảng phụ trách công tác dân vận, mặt trận, đồng chí Hoàng Quốc Việt đã cùng với Trung ương hoạch định chủ trương, đường lối và tổ chức thực hiện xuất sắc mục tiêu “thêm bạn bớt thù”, mở rộng Mặt trận dân tộc thống nhất, tập hợp, đoàn kết các dân tộc, đảng phái, tôn giáo vì lợi ích tối cao của đất nước. Đồng chí là người có công lớn trong việc hợp nhất Mặt trận Việt Minh - Liên Việt, góp phần vào việc củng cố vững chắc khối đại đoàn kết dân tộc theo tinh thần “một dân tộc, một mặt trận”. Qua thực tiễn lãnh đạo công tác Mặt trận trong kháng chiến, đồng chí đã nêu lên 5 nguyên tắc cơ bản trong tổ chức hoạt động của Mặt trận dân tộc thống nhất: Thương lượng, dân chủ, thống nhất hành động, tôn trọng tính độc lập của tổ chức, thân ái hợp tác giúp đỡ nhau cùng tiến bộ.

Đầu năm 1950, đồng chí Hoàng Quốc Việt được bầu làm Chủ tịch Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam và đảm trách cương vị đó cho tới năm 1978. Suốt 28 năm liên tục làm Chủ tịch Tổng Liên đoàn Lao động Việt Nam, đồng chí Hoàng Quốc Việt luôn dồn công sức, trí tuệ, gắn bó với phong trào

công nhân, công đoàn qua các thời kỳ cách mạng. Trong hoàn cảnh kháng chiến, đồng chí Hoàng Quốc Việt đã chỉ đạo các cấp công đoàn vận động công nhân hăng hái sản xuất và tham gia quản lý, xây dựng xí nghiệp, xây dựng cơ chế làm chủ của người lao động, thúc đẩy phong trào lao động sản xuất, góp phần đưa nền kinh tế kháng chiến phát triển về mọi mặt. Trong thời kỳ miền Bắc hòa bình đi lên xây dựng CNXH, đồng chí Hoàng Quốc Việt đã cùng với ban lãnh đạo Tổng Liên đoàn phát động các phong trào thi đua lao động sản xuất, cải tiến kỹ thuật, cải tạo XHCN, cải tiến quản lý xí nghiệp... làm cho giai cấp công nhân trưởng thành về mọi mặt, nâng cao tầm nhận thức về vai trò, trách nhiệm làm chủ đất nước của mình.

Khi đế quốc Mỹ mở rộng chiến tranh phá hoại ra miền Bắc, đồng chí đã chỉ đạo các cấp công đoàn tuyên truyền giáo dục chính trị, động viên công nhân thi đua vừa sản xuất, vừa chiến đấu, kiên trì bám trụ địa, bảo vệ nhà máy xí nghiệp, thực hiện kế hoạch sản xuất, đảm bảo đời sống công nhân. Đồng chí Hoàng Quốc Việt còn hết sức quan tâm đến công tác cán bộ công đoàn, nhất là khâu đào tạo, bồi dưỡng lý luận, nghiệp vụ. Đồng chí thường xuyên đến thăm và trực tiếp giảng bài tại các lớp đào tạo cán bộ công đoàn và có những chỉ dẫn cụ thể, sâu sắc giúp cho cán bộ thấu nhuần về mọi mặt hoạt động công đoàn, đáp ứng được yêu cầu thực tiễn đặt ra.

Trong hoạt động quốc tế của Công đoàn Việt Nam, đồng chí Hoàng Quốc Việt luôn coi trọng đoàn kết, hợp tác với các nước XHCN anh em, các nước dân chủ nhân dân, các lực lượng dân chủ hòa bình trên thế giới, nhằm tranh thủ sự đồng tình ủng hộ của phong trào công nhân, công đoàn các nước đối với phong trào công nhân, công đoàn và nhân dân Việt Nam trong sự nghiệp đấu tranh giành độc lập tự do cho Tổ quốc. Qua đó, đồng chí đã góp phần tích cực vào sự nghiệp xây dựng và bảo vệ

tình đoàn kết quốc tế trong sáng giữa nhân dân lao động các nước trên thế giới.

Tại Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ II của Đảng (1951), đồng chí Hoàng Quốc Việt được bầu vào Ban Chấp hành Trung ương Đảng và Bộ Chính trị, phụ trách công tác dân vận kiêm Trưởng ban Mặt trận của Đảng.

Trên cương vị Trưởng ban Dân vận Trung ương, đồng chí Hoàng Quốc Việt trực tiếp tham mưu, đề xuất với Trung ương Đảng và Bác Hồ xây dựng nhiều chủ trương, chính sách về công tác dân vận. Theo đồng chí, mục đích thiết thực của dân vận là làm cho toàn dân đoàn kết, tham gia kháng chiến, ủng hộ Chính phủ, ủng hộ bộ đội. Nhiệm vụ công tác dân vận là nắm vững phong trào quần chúng, củng cố và phát triển cơ sở quần chúng... Theo đó, phải ra sức tuyên truyền, tổ chức quần chúng thực hiện đường lối, chủ trương, chính sách của Đảng, cũng tức là ra sức phản ánh thực hiện nguyện vọng của quần chúng, thiết thực đem lại quyền lợi cho quần chúng. Thực hiện lời căn dặn của Chủ tịch Hồ Chí Minh “Dân vận khéo thì việc gì cũng thành công”, trong công tác vận động quần chúng, đồng chí đặc biệt quan tâm đến những người có uy tín trong đồng bào dân tộc thiểu số, chức sắc, tín đồ các tôn giáo, nhằm tranh thủ ảnh hưởng, uy tín của họ có lợi cho phong trào.

Trên cương vị Chủ tịch Đoàn Chủ tịch Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam, đồng chí đã luôn đề cao trách nhiệm trong công tác tuyên truyền, tổ chức các tầng lớp nhân dân thực hiện tốt chủ trương, chính sách của Đảng và nhiệm vụ của Mặt trận Tổ quốc. Bằng nhiều hình thức phong

phú và linh hoạt, bằng tài thuyết phục, sự giản dị, gần gũi với mọi người của một chiến sĩ cộng sản lăn lộn lâu năm trong sóng gió, đồng chí Hoàng Quốc Việt đã góp phần tăng cường khối đại đoàn kết dân tộc, làm cho Mặt trận thống nhất có cơ sở thật vững chắc và rộng khắp.

Dưới sự lãnh đạo của đồng chí Hoàng Quốc Việt, Mặt trận Tổ quốc Việt Nam đã phát động, làm nòng cốt và tích cực tham gia các cuộc vận động, các phong trào quần chúng xây dựng và kiện toàn hệ thống chính quyền nhân dân trong cả nước, các

phong trào thi đua yêu nước...

Đồng chí Hoàng Quốc Việt không chỉ tham mưu, đề xuất với Trung ương, trực tiếp tham gia xây dựng chủ trương, chính sách lớn về công tác Mặt trận, mà còn là người chỉ đạo thực hiện những chủ trương, chính sách đó với tinh thần trách nhiệm cao, đầy nhiệt huyết của một nhà lãnh đạo dày dạn kinh nghiệm trong công tác Mặt trận. Nhờ chính sách mặt trận đúng đắn của Đảng, nhờ kinh nghiệm thực tiễn của bản thân, đồng chí Hoàng Quốc

Việt đã góp phần tích cực vào việc xây dựng khối đại đoàn kết toàn dân trong Mặt trận dân tộc thống nhất, phát huy truyền thống yêu nước của nhân dân ta trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Năm 1960, đồng chí Hoàng Quốc Việt được bầu làm Viện trưởng Viện Kiểm sát nhân dân tối cao và là Viện trưởng đầu tiên của ngành Kiểm sát nước ta. Với 16 năm (1960-1976) trên cương vị Viện trưởng, đồng chí Hoàng Quốc Việt đã có những đóng góp to lớn trong xây dựng và phát triển ngành Kiểm sát xứng đáng là một trong những công cụ trọng yếu của nhà nước dân chủ nhân dân, để pháp luật được thực thi một cách nghiêm minh và thống nhất, góp phần

Học tập và noi gương đồng chí Hoàng Quốc Việt, Đảng bộ và nhân dân Bắc Ninh luôn phát huy tinh thần đoàn kết, dân chủ, sáng tạo, đổi mới, đẩy mạnh các phong trào thi đua yêu nước, thực hiện thắng lợi các nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội, không ngừng nâng cao đời sống vật chất và tinh thần của nhân dân.

bảo đảm quyền làm chủ của nhân dân, tăng cường chuyên chính đối với bọn phản cách mạng. Trong công tác kiềm sát, đồng chí Hoàng Quốc Việt luôn chú trọng việc nêu cao tinh thần Đảng, coi trọng công tác xây dựng Đảng và gắn hoạt động kiềm sát vào việc phục vụ nhiệm vụ chính trị của Đảng. Đồng chí đề cao tinh thần chủ nghĩa trong hoạt động kiềm sát, bảo vệ quyền lợi và lợi ích chính đáng của nhân dân, chăm lo việc rèn luyện đạo đức cho đội ngũ cán bộ của ngành. Ở đồng chí Hoàng Quốc Việt, nổi bật lên phẩm chất cao quý là lòng trung thực và tinh thần đấu tranh bảo vệ công lý, giữ gìn kỷ cương phép nước. Đồng chí là tấm gương mẫu mực cho toàn ngành Kiểm sát nhân dân học tập, noi theo.

Trên các cương vị lãnh đạo của mình, đồng chí Hoàng Quốc Việt đã nêu cao tinh thần trách nhiệm trước Đảng và nhân dân, giữ vững ý thức tổ chức kỷ luật và ý chí chiến đấu, nghiêm chỉnh chấp hành chỉ thị của Chủ tịch Hồ Chí Minh, nghị quyết của Đảng, trở thành một trong những nhà lãnh đạo có uy tín của Đảng và giai cấp công nhân nước ta, suốt đời phấn đấu vì độc lập của Tổ quốc, vì tự do hạnh phúc của nhân dân.

3. Đồng chí Hoàng Quốc Việt - tấm gương đạo đức trong sáng

Trong những năm tháng hoạt động bí mật, cũng như lúc bị địch bắt, tra tấn, tù đày, đồng chí luôn nêu cao tinh thần kiên định, vững vàng và chí khí của người chiến sĩ cộng sản, kiên cường vượt qua mọi gian nguy, thử thách. Đồng chí Hoàng Quốc Việt luôn chấp hành sự phân công, điều động của Đảng và có thể công tác, hoạt động trên nhiều lĩnh vực khác nhau. Cho dù ở cương vị nào, đồng chí cũng làm việc hết mình trên tinh thần tự giác, tận tụy, có trách nhiệm trước Đảng và dân tộc. Đồng chí luôn nhận thức đúng đắn và rõ ràng rằng bất cứ việc gì có lợi cho dân, cho nước, cho Đảng thì sẵn sàng đón nhận và hoàn thành với kết quả tốt nhất.

Khi Chủ tịch Hồ Chí Minh và Trung ương Đảng tiến hành sửa sai trong Cải cách ruộng đất và chính đốn tổ chức, đồng chí Hoàng Quốc Việt là người tích cực đi xuống cơ sở nắm tình hình và xác minh để báo cáo với Người và Trung ương Đảng, giúp Trung ương đề ra những biện pháp sửa sai kịp thời, hiệu quả. Với danh dự và lương tâm của một người cộng sản chân chính, nhận thức rõ những sai lầm đó có một phần trách nhiệm của mình, đồng chí Hoàng Quốc Việt đã dũng cảm nhận khuyết điểm và đề nghị Trung ương cho rút khỏi Bộ Chính trị. “Từ nhân vật thứ 2 thứ 3 trong cơ quan lãnh đạo cấp cao của Đảng, bị hạ xuống cấp thấp hơn, đồng chí Hoàng Quốc Việt không hề than vãn một lời, một mực phục tùng tổ chức, dốc sức làm tròn nhiệm vụ mới”¹.

Trong công việc, đồng chí luôn nêu cao tinh thần tập trung dân chủ, tôn trọng, phát huy ý kiến tập thể, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm, cần mẫn, chu đáo, tận tụy, quyết tâm, suốt đời phụng sự Tổ quốc, phục vụ nhân dân. Bởi vậy, suốt những năm tháng hoạt động cách mạng khó khăn, gian khổ, trên mọi cương vị công tác, đồng chí Hoàng Quốc Việt luôn nhận được sự che chở, đùm bọc, tin yêu của đồng bào, đồng chí, để lại một hình ảnh đẹp về người cộng sản chân chính trong lòng mọi người.

Trong cuộc sống đời thường, đồng chí Hoàng Quốc Việt sống giản dị, mẫu mực, cởi mở, chân tình với đồng chí, bè bạn, với cán bộ, nhân viên giúp việc, cũng như với quần chúng nhân dân lao động, không xâm phạm của công, không vun vén cho lợi ích cá nhân, gia đình và dòng tộc.

Đảng ta nhận định: “Đồng chí Hoàng Quốc Việt để lại cho chúng ta tấm gương sáng về một chiến sĩ cách mạng bất khuất, trung kiên, liêm khiết, giản dị, chân thành và cởi mở với đồng chí, đồng bào, đặc biệt quan tâm đến người lao động, tính nguyên tắc kết hợp với tính linh hoạt, rất nghiêm khắc nhưng rất khoan dung, được toàn Đảng, toàn dân và toàn quân ta yêu mến và kính trọng”².

4. Đồng chí Hoàng Quốc Việt với quê hương Bắc Ninh

Đồng chí Hoàng Quốc Việt là một trong những nhà lãnh đạo xuất sắc của Đảng và cách mạng Việt Nam, người con ưu tú của quê hương Bắc Ninh. Mặc dù, Hoàng Quốc Việt hoạt động ở Bắc Ninh không nhiều, nhưng đồng chí đã để lại những dấu ấn đậm nét đối với sự phát triển của phong trào cách mạng nơi đây.

Ngay từ năm 1938, khi về hoạt động cách mạng ở Bắc Ninh, Bắc Giang, đồng chí Hoàng Quốc Việt đã tích cực tổ chức các hoạt động công khai, đấu tranh đòi quyền dân sinh, dân chủ, chấp nổi gây dựng nhiều cơ sở cách mạng như Định Bảng, Cẩm Giang, Tam Sơn. Đồng chí Hoàng Quốc Việt đã cùng Trương Văn Nhã mổ hiệu thịt bò Bôvô tại số nhà 293 phố Tiền An, Bắc Ninh để làm địa điểm liên lạc, tuyên truyền vận động cách mạng. Với sự hoạt động tích cực của đồng chí Hoàng Quốc Việt, phong trào cách mạng Bắc Ninh có bước phát triển mới, nhiều tổ chức công hội, nông hội được thành lập, như công hội đỏ ở Nhà máy giấy Đáp Cầu, Nhà máy Pháo, Nhà máy gạch Hung Ký... Chính trong những năm tháng đấu tranh gian khổ, đồng chí Hoàng Quốc Việt đã sớm gieo những hạt giống cách mạng trên vùng đất Kinh Bắc, để từ đó hình thành những cơ sở cách mạng, những đội quân vũ trang, đội quân chính trị, góp phần không nhỏ vào thắng lợi trong khởi nghĩa giành chính quyền tháng Tám 1945 ở Bắc Ninh.

Trên bước đường hoạt động cách mạng của mình, dù ở đâu, cương vị nào, đồng chí Hoàng Quốc Việt cũng luôn dành cho quê hương Bắc Ninh những tình cảm tốt đẹp, nồng hậu nhất. Mỗi khi về thăm quê, đồng chí Hoàng Quốc Việt thường nói “Tôi là con em Bắc Ninh, là người dân Đáp Cầu như những người dân bình thường khác”. Mỗi lần gặp gỡ cán bộ, nhân dân, đồng chí thường lấy câu nói của Chủ tịch Hồ Chí Minh để căn dặn: “Chúng ta phải đoàn kết, đại đoàn kết trong Đảng và trong

nhân dân; đoàn kết trên dưới; một lòng một dạ vì Đảng, vì dân, vì Tổ quốc”. Đặc biệt, đối với quê hương Đáp Cầu, đồng chí đã dành cho Đảng bộ, chính quyền và nhân dân nơi đây những tình cảm hết sức chân tình, gần gũi, những lời dặn dò cẩn kẽ, chu đáo về xây dựng đoàn kết thống nhất trong Đảng, cán bộ, đảng viên phải gắn bó, quan tâm chăm lo đời sống của dân...

Cùng với Ngô Gia Tự, Nguyễn Văn Cừ, Hoàng Quốc Việt là những người con ưu tú của quê hương, là niềm tự hào của Đảng bộ và nhân dân Bắc Ninh. Đó cũng là động lực, niềm tin, hành trang để Bắc Ninh vững bước đi lên trong sự nghiệp CNH, HĐH, xây dựng Bắc Ninh ngày càng giàu mạnh, xứng đáng với vị thế của vùng đất văn hiến và cách mạng. Với đạo lý uống nước nhớ nguồn, Đảng bộ và nhân dân Bắc Ninh luôn quan tâm chỉ đạo việc học tập noi gương các nhà lãnh đạo cách mạng tiền bối của Đảng và dân tộc, trong đó có Hoàng Quốc Việt, người đã cống hiến trọn đời cho độc lập tự do của Tổ quốc, hạnh phúc của nhân dân.

*

* * *

Công lao và sự nghiệp của đồng chí Hoàng Quốc Việt đối với Đảng và cách mạng Việt Nam và quê hương Bắc Ninh là vô cùng to lớn. Đồng chí đã đi xa những cuộc đời cao đẹp của đồng chí vẫn sống mãi trong sự nghiệp cách mạng của Đảng và trong lòng nhân dân ta.

1. Hoàng Tùng: “Hoàng Quốc Việt - Người chiến sĩ cộng sản kiên cường, bất khuất trước kẻ thù, dễ xúc động, đầy tình thương với đồng bào đồng chí”. In trong cuốn: *Thân thế và sự nghiệp đồng chí Hoàng Quốc Việt*, Nxb Lao động, H, 2001, tr. 17

2. Điều văn của Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam do Tổng Bí thư Đỗ Mười đọc tại Lễ truy điệu đồng chí Hoàng Quốc Việt, Báo Nhân Dân, ngày 31-12-1992.